

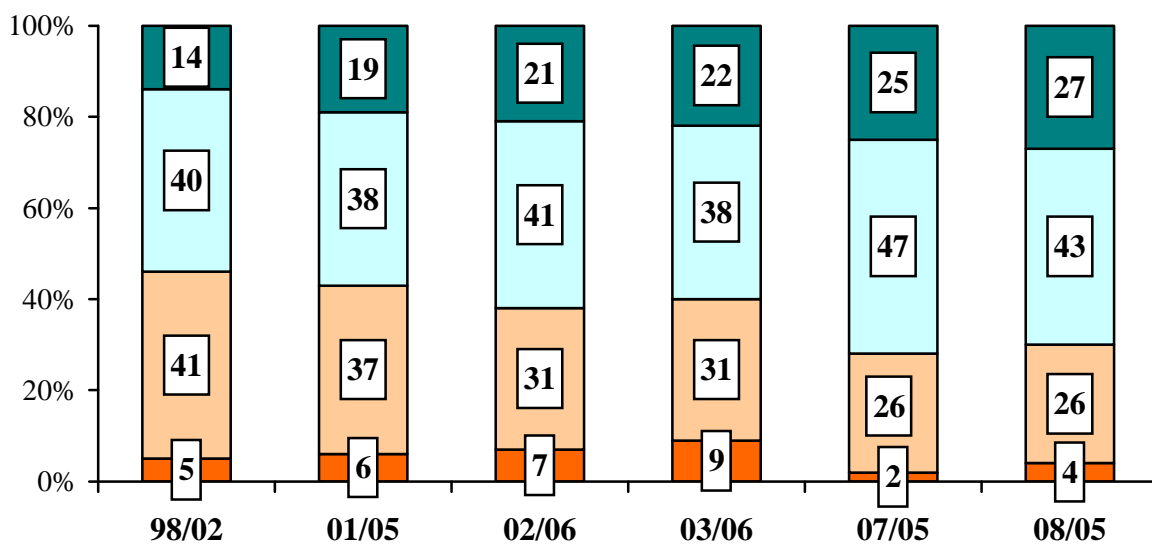
VĚTŠINA LIDÍ BY S DŮCHODOVOU REFORMOU NEVÁHALA

Velká část veřejnosti je přesvědčena, že současnou podobu důchodového zabezpečení je nutné buď zásadně změnit (43 %) nebo dokonce nahradit úplně jiným systémem (27 %). Zastánců jen mírných nebo žádných úprav systému důchodového zabezpečení je oproti tomu podstatně méně (26 % občanů zastává názor, že do budoucna vydržíme jen s drobnými změnami, 4 % se domnívají, že na stávající podobě důchodového systému není třeba nic měnit).

Uváděné výsledky vycházejí z výzkumu STEM provedeného na reprezentativním souboru obyvatel České republiky starších 18 let, který se uskutečnil ve dnech 30. 4. – 10. 5. 2008. Respondenti byli vybíráni metodou kvótního výběru. Na otázky odpovídal rozsáhlý soubor 1217 respondentů.

Důchodová reforma se u nás již stala evergreenem společensko politických debat. Mezitím, co politikové o ní léta jen hovoří a v praxi se nanejvýš odhodlávají jen k malým dílčím úpravám, v názorech občanů sílí přesvědčení, že bez podstatných změn nebo úplně jiného důchodového systému se do budoucna neobejdeme. Zatímco na konci devadesátých let byl poměr mezi stoupenci a odpůrci zásadní důchodové reformy téměř vyrovnaný, v posledních letech je již zcela zřejmé, že idea radikální přeměny systému důchodového zabezpečení v názorech veřejnosti jasně vítězí.

"S kterým z následujících tvrzení nejvíce souhlasíte?" (%)

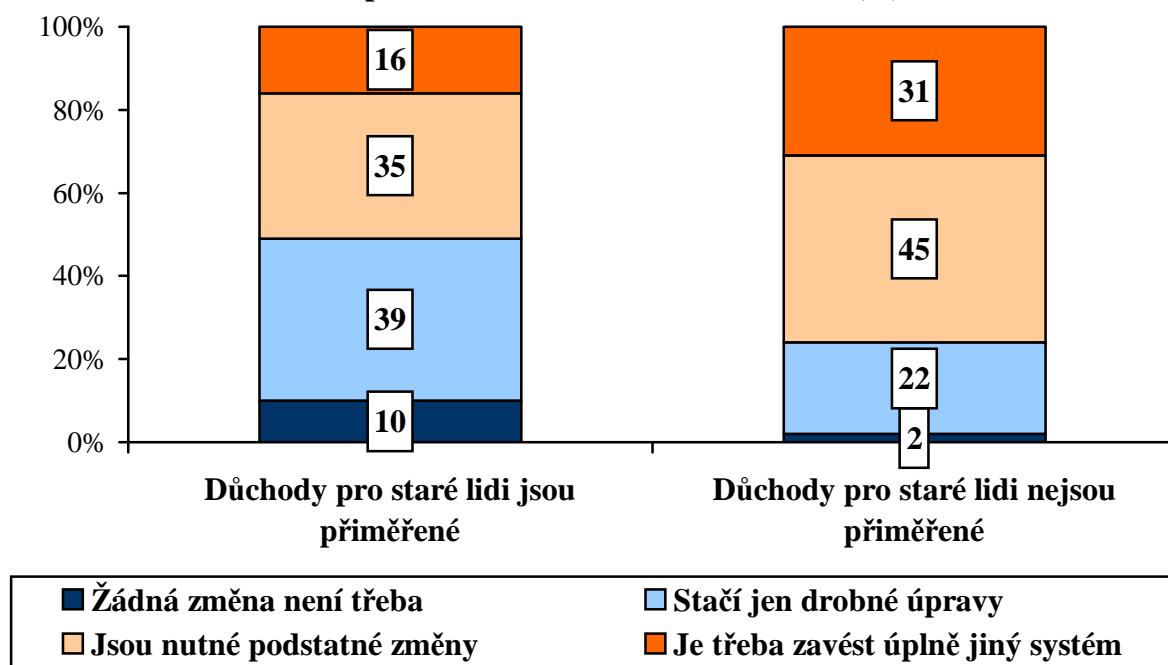
- Současná úprava je do budoucna zcela nevyhovující, je třeba zavést úplně jiný systém důchodového zabezpečení.
- Do budoucna je třeba současnou podobu důchodového zabezpečení podstatně změnit.
- S drobnými úpravami by současná podoba důchodového zabezpečení byla dobrá i do budoucna.
- Na současně podobě důchodového zabezpečení není třeba do budoucna nic měnit.

Pramen: STEM, Sociální zabezpečení 1998 a série Trendy 2001/5 – 2008/5

Na nevyhnutelnosti zásadní přestavby důchodového systému se v podobné míře shodují téměř všechny skupiny obyvatel. Jisté rozdíly jsou patrné pouze mezi lidmi se základním a vysokoškolským vzděláním. Vysokoškolsky vzdělaní patří častěji k těm nejradikálnějším, kteří jsou přesvědčeni, že ani podstatné změny současné podoby důchodového zabezpečení nepomohou a je třeba zavést úplně jiný důchodový systém (35 % vysokoškoláků a 25 % se základním vzděláním). Lidé se základním vzděláním jsou naopak většími zastánci myšlenky, že s drobnými úpravami by stávající podoba důchodového zabezpečení byla dobrá i do budoucna (32 %, vysokoškoláci 20 %).

Názory na potřebu a hloubku důchodové reformy velmi těsně souvisí s rostoucí nespokojeností s úrovní starobních důchodů. Data jednoznačně ukazují, že čím více se lidé domnívají, že starobní důchody nejsou přiměřené, nestačí na pokrytí základních potřeb důchodců a neumožňují důstojné prožití stáří, tím více volají po zásadních změnách důchodového systému. O nutnosti podstatných změn nebo zavedení úplně jiného systému důchodového zabezpečení hovoří například 51 % jedinců považujících starobní důchody za úměrné a 76 % lidí, kteří si myslí, že přiměřené nejsou.

Názory na změnu důchodového systému podle hodnocení přiměřenosti starobních důchodů (%)

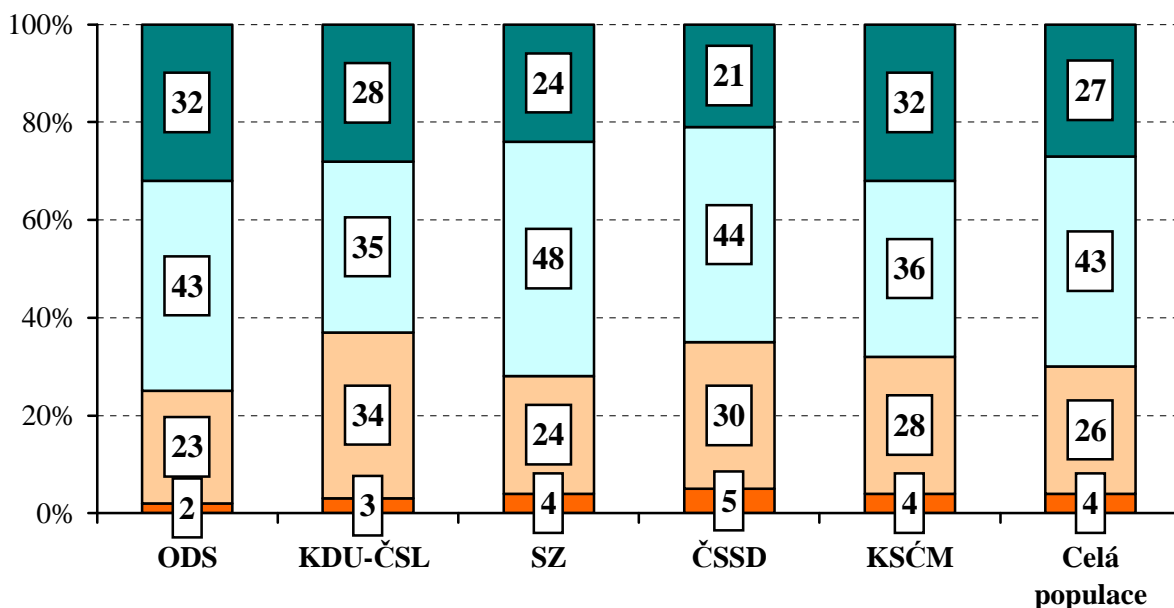
Pramen: STEM, Trendy 2008/05, 1217 respondentů

Jinou okolností, která představy o důležitosti důchodové reformy také ovlivňuje, je názor, že podobně jako u jiných sociálních výdajů státu, je také v případě důchodového zabezpečení nutné hledat úspory. V citovaném šetření se například ukázalo, že zastánci zavedení úplně jiného důchodového systému se rekrutují především z řad lidí domnívajících se, že sociální výdaje státu je nutné do budoucna omezovat. Lidé, kteří nepovažují za nutné sociální výdaje

státu snižovat, jsou naopak častějšími stoupenci myšlenky, že stávající podoba důchodového zabezpečení je s drobnými úpravami dobrá i do budoucna.

Nespokojenost s úrovní důchodů pro staré lidi a přesvědčení o nutnosti hledat úspory v sociálních výdajích státu jsou kvalitativně rozdílné postoje, které mají také odlišnou strukturu svých stoupenců a odpůrců. Právě jejich vzájemné prolínání je jedním z důvodů, proč jsou názory na potřebu a hloubku důchodové reformy v tak velké míře universální a všeobecně sdílené velkou částí různých skupin obyvatel. Dobrou ilustrací toho je například zjištění, že nejčastějšími stoupenci nejradikálnější reformy důchodového zabezpečení (zavedení úplně jiného systému) jsou potenciální voliči dvou krajních stran politického spektra – ODS a KSČM.

"S kterým z následujících tvrzení nejvíce souhlasíte?" (%)

- Současná úprava je do budoucna zcela nevyhovující, je třeba zavést úplně jiný systém důchodového zabezpečení.
- Do budoucna je třeba současnou podobu důchodového zabezpečení podstatně změnit.
- S drobnými úpravami by současná podoba důchodového zabezpečení byla dobrá i do budoucna.
- Na současné podobě důchodového zabezpečení není třeba do budoucna nic měnit.

Pramen: STEM, Trendy 2008/05, 1217 respondentů